

Jutta Bauer, un món sense tòpics

La il·lustradora alemanya presenta el llibre 'Per què vivim als afores de la ciutat'

CARLES GÁMEZ

Que passaria si una família, els avis, els pares i els fills, es traslladara a viure al violí de la tieta o al barret de l'oncle? Per descomptat, un bon grapat de situacions insòlites i joioses. A partir d'aquests hàbitats extravagants o divertits, la il·lustradora alemanya Jutta Bauer (Hamburg, 1955) i l'escriptor suís Peter Stamm (Weinfelden, 1963) han donat forma a *Per què vivim als afores de la ciutat* (Tàndem Edicions), un dels llibres infantils que, des que es va publicar l'any 2006, no ha deixat de suscitar comentaris elogiosos i traduccions a un bon grapat d'idiomes. Ara, l'editorial valenciana Tàndem s'ha encarregat de presentar-lo entre nosaltres i, a més, ha organitzat, amb l'Institut Goethe, una sèrie d'actes amb la presència dels autors a València, Barcelona i Madrid. Avui, a l'Associació d'Il·lustradors de València i, demà, al Centre Octubre, el públic podrà gaudir d'una trobada amb l'autora, Jutta Bauer, per primera vegada a València, que revelarà algunes de les claus del llibre i del seu treball en el camp de la il·lustració i de la literatura infantil.

Reconeguda com un dels grans noms del panorama actual de la il·lustració europea, Jutta Bauer té una gran experiència en el terreny de l'animació, un territori sempre pròxim i complementari per als il·lustradors i les il·lustradores, i que ha estat una de les seues àrees formatives. Des de fa anys es dedica a la literatura infantil, una activitat que l'ha distingida amb un palmarés de premis, i alguns dels seus títols, *Madrechillona*,

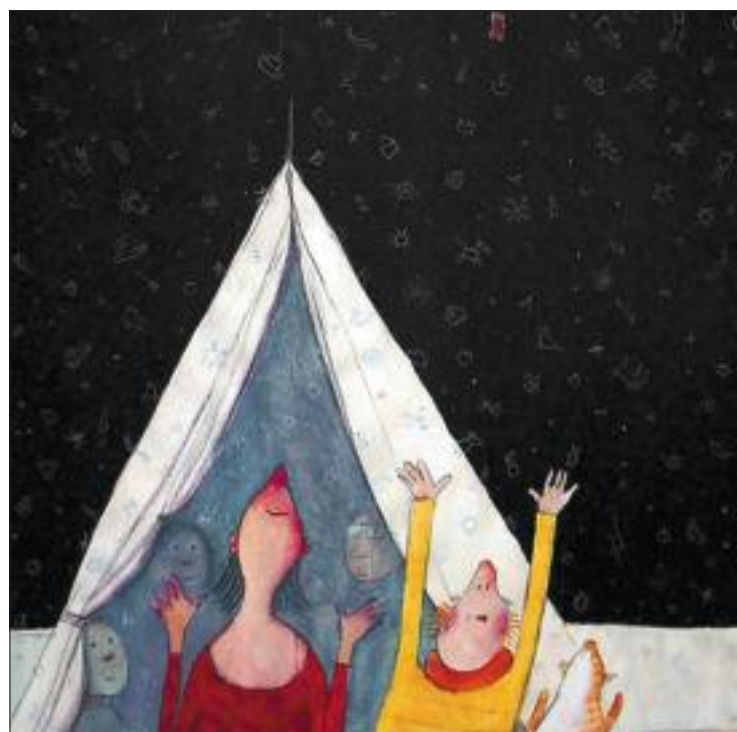
La isla de los colores, entre altres, han aconseguit veure l'edició espanyola. Per a Tàndem Edicions significa la primera col·laboració amb la dibuixant alemanya i continua la línia de l'editorial d'oferir els grans creadors i creadores de la il·lustració infantil, des d'una aposta pels llibres fets "amb els cinc sentits".

Quan el 2001 Jutta Bauer va publicar *El àngel del abuelo*, causà una certa commoció en el panorama editorial. Per primera vegada en l'horitzó de la literatura infantil alemanya s'abordava un tema com el del nazisme contat a través dels records d'un avi al nét. Gràcies al llibre es van trencar alguns tabús i temes fins en aquell moment considerats invisibles o intocables. *Per què vivim als afores de la ciutat* no rebutja tampoc temes més complexos o menys gratificants en la literatura infantil, com el de la mort o el de la marginació social, la malaltia o el dolor. A partir de divuit episodis i mudances que donen com a resultat un argument barrejat d'emocions i de situacions divertides, es conten els diferents desplaçaments d'una família formada per tres generacions a la recerca de la llar definitiva. Un clan familiar que, successivament, es trasllada a llocs més impossibles o quotidians, sempre vistos amb humor i tendresa, teixits a parts iguals de curiositat i d'ironia. Tant el text de Peter Stamm com els dibuixos de Jutta Bauer acaben arredonint una his-

Il·lustracions de Jutta Bauer per al llibre *Per què vivim als afores*, de Peter Stamm, que ha publicat Tàndem Edicions.

tòria on escriptura i il·lustració formen un univers poètic i de pinzellades lleugeres, però amb un tractament molt realista. Una il·lustració que, darrere d'un traç espontani o poc "acurat", aconse-

gueix una gran força expressiva per mitjà de la narració del viatge pels diferents paisatges, dels més surrealistes o extravagants als espais naturals, com el bosc, la pluja, la mar, o amb un caràc-

ter més urbà o arquitectònic, i on els protagonistes acabaran vivint una experiència transformadora. Una història que, com els bons contes, està a disposició de tots els públics i sense límit d'edat.

Si et pares, mors

MANUEL BAIXAULI

Sovint, enmig de les ocupacions quotidianes tan aparentment importants, alce el cap, en prenc distància i reflexione. Què ha sigut la meua vida fins ara? Què he fet i què m'agradaria fer encara? Quin camí em serà més satisfactori per al futur? I el balanç i el futur intuït prenen el to del meu estat d'ànim. A partir d'una certa edat, minven els motius per a l'entusiasme. El físic perd elasticitat i vigor, si no s'ompli de xacres. Somnis d'adolescència o de joventut que vam tindre naufraguen definitivament. És tard, pensem, per a fer això o per a fer allò. Ja no serem Cruyff ni Marlon Brando ni Mozart ni Picasso. Ja ningú no ens considerarà jove promesa. Hem perdut molts trens. Per què? Podem atribuir-ho a les obligacions familiars, a les urgències econòmiques, a la mala sort, a la societat, a una conspiració d'envejosos, o al fet d'haver nascut guapos, intel·ligents i sabuts, però mancats (ai!) de talent. Però aleshores, en plena crisi, podem fer-nos aquesta pregunta: quants anys em queden per viure? Vint? Trenta? Quaranta? Cinquanta?... Mozart féu tota la seua immensa i exquisida obra en només trenta anys de música (morí a trenta-cinc). Masaccio necessità menys de deu anys de pintor (morí a vint-i-set) per a figurar amb lletres d'or en la història de l'art. Són casos extrems, de talent precoç. Però també hi ha el cas contrari: aquells que han fet grans coses en el segon o, fins i tot, en l'últim terç de la seua vida. Ara mateix es parla molt de Manoel de Oliveira, l'excel·lent director portugués de cinema que acaba de complir cent (!) anys mentre roda una pel·lícula. Des de fa un quant temps, roda una pel·lícula per any, i sempre fidel al seu alt nivell d'exigència. Saber això alleuja. Si Oliveira haguera desaparegut quan tenia, per exemple, quaranta anys, no hauria passat a la història del cinema. El bo i millor de la seua obra ho ha fet després, molt després, i encara ho fa. Quin és el seu secret? En busque entrevistes. No parla de cap dieta miraculosa, però pesque unes quantes frases de profit. "A vint anys no tenia dubtes, ni quant a la manera de treballar ni sobre com havia de viure. Ara, en canvi, dubte de tot". "No sóc un mestre, sinó un alumne, perquè s'aprèn fins a la mort". "La prudència és l'expressió de la saviesa". "M'interessa que els personatges actuen de manera estranya, que res no estiga clar. Així és la vida i això m'encanta". Li pregunten d'on trau l'energia i diu que del treball quotidià. "El que m'escota és estar parat", afirma. I ho rebla així: "Si et pares, mors. Si et mous, crees". Manoel de Oliveira, cent anys i fent pel·lícules. Per què ens hem d'acovardir? En els vint, trenta, quaranta, cinquanta o seixanta anys de vida que ens queden potser no assolirem l'altura d'un Mozart o un Masaccio, o ni tan sols la d'un Oliveira, però sí l'altura que ens pertoca i que, de segur, encara no hem assolit. Es tracta, senzillament, de moure'ns, de no parar. Estar parat escota. Si et pares, mors.